

ואין אומרים שתי (קדושת) [קדושות] על כוס אחד כל שיש לו ב' כוסות אבל אם אין לו אלא כוס אחד לסדרן כולן עליו הרשות בידו. וי"ט שחל להיות אחר השבת אומר יקנה"ז על כוס אחד דקדושה ואבדלתא חדא מילתא היא. וברכת שבע ובהמ"ז נהוג לאמרן על כוס אחד לפי שבאין לאחר סעודה וכחא מילתא היא.

והיכא דאמרי הב ונברך אתסר למיכל ומשתי ואפי' בברכה עד שיברך בהמ"ז. והוא דאמר הכי בעל הבית ודאמר הכי מדעתיה ולא על דרך שאלה.

אבוקה להבדלה מצוה מן המובחר.

נהגו העם לומר בהבדלה שלש המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה מעין פתיחה סמוך לחתימה וחיתום המבדיל בין קדש לחול וכן הלכה. בד"א לאכילה אבל למלאכה בהבדלה בתפלה סגי. ואם לא התפלל אומר ברוך המבדיל בין קדש לחול. בלא שם ובלא כוס ומותר במלאכה ואחר כך מסדרן כולן על הכוס.

וביום טוב אחר השבת חוזר בין יום השביעי לששת ימי המעשה בין קדושת שבת לקדושת יו"ט הבדלת בא"י המבדיל בין קדש לקדש.

טעמו פגמו וה"מ לקדוש או שאר ברכות אבל לבהמ"ז מברך לעולם כל שנהנה ותו לא מידי.

דף ק"ו ע"א

ועוד עיקר קדושה בלילה הוא. פי' בכניסתו כדרך שב"ד מקדשין המועדין.

ביום מאי בורא פרי הגפן וקרו ל' קדושה רבה לכנוי לפי שהיא קטנה. אי גמי לפי שהיא ראש לכל הברכות ואע"ג דאין בה זכר לקדוש כלל כיון שהיא קודם סעודה ובפריסת מפה (בקדוש) [נקדוש] הלילה קרו ל' קדושה רבה. (הרמב"ן) [הרמב"ם] ז"ל כ' שאסור לטעום כלום קודם קדוש זה של יום כמו בקדוש הלילה. ואינו מחזור דאין זה קדוש ממש שכבר נתקדש היום פעם אחת ולא מצינו לקדוש ב"ד לילה וליום אלא שהחכמים תקנו לקבוע סעודתו על היין ומסמכי ל' אקרא אבל מדרבנן הוא הילכך מותר לטעום. ומינה גמי דנשים פטורות ממנו כיון דאינו אלא מדרבנן.

והכין חזינא בבי רב בין בהיתר האכילה בין בפטור הנשים. עוד כתב הר"מ במז"ל שצריך קדוש זה בכל שלש סעודות של שבת ולבצוע על שתי ככרות. אלא שבמקום אחר כתב ומצוה לברך על היין קודם שיסעוד סעודה שניה. נראה שבא למעט את השלישית וכן דעת הר"מ במז"ל דהא לא מפקי ל' אלא מחד קרא זכור את יום השבת ושלש סעודות נפקי לה מדכתיב תלתא היום. וכן עיקר וכן מורין בבי רב. ולענין קדוש יו"ט הרמב"ם ז"ל כ' שמקדש ביו"ט כמו בשבת וכן המנהג לחכמים. ואיכא מאן דאמר דדוקא בשבת אבל לא ביו"ט. ובודאי שאין לזה הכרע מן הגמרא אבל מצאתי קצת

היום פורס מפה ומקדש ואח"כ חוזר ומברך המוציא וגומר סעודתו וא"צ בהמ"ז למפרע.

במה דברים אמורים שצריך הפסק בפריסת מפה לקדוש אבל להבדלה א"צ להפסיק. וה"מ בשכבר התחיל אבל להתחיל אסור. וה"מ באכילה אבל בשתיה אפי' להבדלה מפסיק. וה"מ בדחמרא ושיכרא אבל מיא אפי' להתחיל מותר. וה"מ להבדלה אבל לקדוש אפי' מיא אסור עד דמקדש.

מיהו להבדלה נמי אם רצה להפסיק ולהבדיל ואפילו קודם חשיכה בבין השמשות הרשות בידו אבל בקדוש צריך להפסיק בבהש"מ.

וכל קדוש צריך פריסת מפה. ואפי' קידושא רבא של יום. אין קדוש אלא במקום סעודה ושיאכל אבל מבית לבית ואפי' מפנה לפינה כל שאינו רואה משם מקום סעודתו לא. אבל כל שהיוצא במקום סעודתו אעפ"י שהמקדש אינו במקום סעודה ואינו יוצא לעצמו אלא ששומעין את קולו יצאו בני הסעודה.

והמקדש צריך שיטעום אבל שאר המסובין לא ובשאר ברכות כל שטעם א' מהן ואפילו תינוק אעפ"י שלא טעם המברך יצאו.

שינוי יין אין צריך לברך ברכת היין אבל מברך הטוב והמטיב. והוא דאיכא אחרינא דשתי בהדי' ופירושו הטוב לי והמטיב לאחרים והוא דמשובח אבל בגרוע או בשוין לא. שלא כדברנו הרב בעל העטור ז"ל שפירש דעל הרבוי מברך בין גרוע בין משובח והדין שוה ליין ולפירות ולפת.

שינוי מקום צריך לברך בין שהלך ממקום למקום בין שהלך וחזר למקומו כל שהפסיק באכילה ממקום למקום בין בדברים הטעונין ברכה לאחריהן במקומן בפת ומיני דגן בין בדברים שאין טעונין ברכה לאחריהן במקומן כיון ומיני פירות.

במה דברים אמורים בברכה לכתחילה אבל בברכה לבסוף בני חבורה שהיו מסובין לאכול בדברים שטעונין ברכה לאחריהן במקומן ועקרו רגליהם ויצאו בין לדבר מצוה בין לדבר הרשות אינן טעונין ברכה לא למפרע ולא לכתחילה כל שלא שהו בכדי שתתעכל המזון בתוך המעיים אבל אם שהו כן צריכין ברכה למפרע ולכתחילה. בד"א בשהניחו שם זקן או חולה אבל לא הניחו שם זקן או חולה כשהן יוצאין טעונין ברכה למפרע שם במקומן שמא ישהו לחזור. ואם שכחו ויצאו בלא ברכה צריכין לחזור למקומן ואם שהו מברכין למפרע ואם לא שהו מברכין לכתחילה וגומרין סעודתן ומברכין לאחריהן במקומן ואם הוא בדברים שאין טעונין ברכה לאחריהן במקומן בין הניחו שם מקצת חברים בין לא הניחו אינן טעונין ברכה לאחריהן אלא הולכין להם ואם שהו מברכין למפרע במקום שהלכו ואם לא שהו מברכין לכתחילה וברכה אחת לבסוף על שתי האכילות וכולה מילתא כרב ששת.

בני חבורה שהיו מסובין לאכול בערב שבת וגמרו וקדש עליהן היום מביאין להם שתי כוסות ראשון אומר עליו בהמ"ז ושני אומר עליו קדוש היום.

ז"ל. ואסיקנא דרב גופיה הוה משי ידי' דזמנין דהוה חביבא ליה חמרא ומקדש אחמרא דזמנין הוה חביבא ליה ריפתא ומקדש אריפתא. והלכך בין למר בין למר נטל ידיו יקדש בין אחמרא בין אריפתא ולפיכך נהגו שלא יטול בלילי הפסח עד לאחר קדוש דהתם ליכא למימר דזמנין דחביבא ליה ריפתא דלא מצי לקדושא אלא אכסא דארבע כוסות תקנו ונמצא מקדש על שאינו חביב. מיהו ה"מ למקדש גופי' אבל שאר מסובין אי בעו תחילה אי (בעי) [בעו] בסוף והוא דנטרי ידיהו מהיסח עד שעת טיבול.

ע"ב

אמר רב הונא אמר רב טעם אינו מקדש. הקשה הראב"ד ז"ל וכי משום דעבר וטעם לא יקדש מי שאכל שום וריחו נודף יאכל שום אחר ויהא ריחו נודף. ופי' הוא ז"ל לא יקדש הוא מפני שנראה כמבזה את המצוה אבל אחרים מקדשין לו. מיהו לא קיימ"ל הכי. גרסת הגאונים ז"ל אמר רבא הלכתא טעם מקדש טעם מבדיל ומי שלא קדש בע"ש מקדש והולך כל היום כולו ומי שלא הבדיל במוצאי שבת מבדיל והולך כל היום כולו. ובלישנא דאמימר גרסי' ש"מ מי שלא הבדיל במוצאי שבת מבדיל והולך כל השבת כולה. וכן גרסת הרב אלפסי ז"ל. והלכך קיימ"ל כלישנא קמא דהוא לישנא דגמרא דמבדיל והולך כל היום כולו ותו לא. ואיכא מאן דגריס כלישנא קמא כל השבת כולה וכלישנא דאמימר כל היום כולו. ופסק כלישנא קמא. וגירסא ראשונה עיקר שהיא גרסת הגאונים ז"ל. והלכך תשעה באב שחל להיות במוצ"ש אין מבדילין על הכוס כלל. דאי אמרת ליטעמי לינוקא לא אפשר דדלמא אתי למסרך וכדאמרי' גבי זמן דיום הכפורים. וכי תימא שאני יוה"כ דקביע ואתי מזמן לזמן אבל ת"ב במוצ"ש דלאו כל שתא ושתא מתרמי לא חיישינן לדילמא אתי למסרך. הא ליתא דהא אמרי' לענין מורע כשותא בכרמא וליתן ליה לתינוק ישראל דילמא אתי למסרך. ואע"ג דלא קביע ואתי ואע"ג דהוי איסורא דרבנן וכמוצאי ת"ב לא אפשר דאינו מבדיל אלא כל היום כולו ותו לא. הלכך מבדיל בתפלה בלבד. אבל מטעם דחוי ליכא למימר דאין דחוי אצל מצות אלא בנרא' ונדחה וחוזר ונראה אבל בדחוי מעיקרו לא. אלא דוקא בקרבן וכמו שכתבתי במסכת סוכה פרק לולב הגזול בס"ד והרב בעל הלכות ז"ל כתב דמבדיל במוצאי ת"ב ואע"ג דבעלמא אינו מבדיל אלא כל היום כולו שאני הכא דלא אפשר. והרמב"ן ז"ל כתב דהבדלה כל היום אינה מתורת תשלומין כי היכא דנימא שאם אינו יכול להשלים בו ביום משלים אחריו אלא כל היום כולו זמנו הוא כעין חצי לילה ועבר יומו בטל חיובו. ועוד דהבדלה זו דעל הכוס מטולטלת היא בין עניות לעשירות דבתחילה קבעוה בתפלה העשירו קבעוה על הכוס חוזר והענו קבעוה בתפלה והם אמרו המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכוס והלכך בת"ב אין לך עניות גדול מזה שכל ישראל אכלים ומרודים ובתפלה בלבד די ואינו צריך להבדיל על הכוס ואפי' למאן דאית ליה מי שלא הבדיל במוצאי שבת מבדיל והולך כל

סיוע לאומרים שאינו צריך בתוספת דמס' ברכות דתניא התם כבוד יו"ט וכבוד לילה כבוד יו"ט לכבוד לילה אין לו אלא כוס א' קדושת היום קודם לכבוד יום ולכבוד לילה ליל שבתות ולילי ימים טובים יש בהן קדושת היום על הכוס ויש בהן הזכרה בבהמ"ז ויו"ט ור"ח וחולו של מועד יש בהן הזכרה בבהמ"ז ואין בהן קדושת היום על הכוס ע"כ. אלמא יו"ט אין בו קדושת היום על הכוס אא"כ נאמר דשבוש יש בגרסא ושבת ויו"ט גרסינן ואין בהן קדושה גמורה קאמר דבורא פרי הגפן לאו קדוש' היום מקרי דלכאורה משמע דברייתא דאיתיה לעיל יו"ט ושבת אין בהם קדושה על הכוס אבל יש בהן הזכרה בבהמ"ז הוא היא היאך ברייתא ואפי"ה אסיק' דאמר בורא פה"ג בשבת וה"ה ליו"ט. אלא דמדעריב ליה ותני יו"ט בהדי ר"ח וחוש"מ משמע דכי היכי דבר"ח וחוש"מ ליכא אפי' בפה"ג ה"נ ביו"ט. וזה נקרא עיקר אלא למאן דעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד עד שיבא מורה צדק.

חזייה להווא סבא דקא גחין ושתי קרא אנפשיה התכם עיניו בראשו. ש"מ תרתי ש"מ דלא בעי' דלטעמו מסובין מכסא דמברך דוקא דהא האי סבא מכסא ידי' קא טעים וכן לברכת המוציא וש"מ דהא דאמרי' אין המסובין רשאים לטעום עד שיטעום המברך ה"מ בדסמיכי כולהו אככרי' ואכסי' אבל אי אתי להו באפי נפשיהו שפיר דמי. דהא האי סבא קדים וטעים מקמי מברך והכי איתא בירושלמי דגרסי' התם בד"א בדטעמין כולהו מחד כיכר אבל אי טעים כל חד וחד מככרי' לא צריך.

חד בשבא תרי ותלתא בתר שבתא. מכאן כתבו רבינו הצרפתים ז"ל בהא דאמרי' דחייב אדם לקרוא פרשיותיו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום דאי לא קרא בשבת יכול להשלים ולקרוא עד שלישי בשבת דבתר שבתא מיקרו אבל משלישי ואילך עבר יומו דקמי' שבתא מיקרו.

אמר רב ברונא אמר רב נטל ידיו לא יקדש פי' רבי' שמואל דכיון דאין נט"י לפירות אם נטל ידיו ובא לקדש על היין יסיח דעתו מידיו ואוכל על סמך אותה נטילה. והלכך לא יקדש על היין אבל על הפת אם רצה מקדש. ואי נמי על היין והוא שיחזור ויטול ידיו לסעודה אלא דמשום דלא ליפוש בברכות נטילה שלא לצורך וכל שכן דנטל ידיו לא יבדיל דכיון שאין הבדלה מצורך הסעודה הוי הפסק והיסח לנטילה. ואסיקנא דאפי' נטל ידיו יקדש ולפי זה הפי' אפשר דנטל ידיו לא יבדיל. והרב בעל המאור ז"ל פירש דרב לטעמיה דאמר טעם אינו מקדש וכיון דאין נט"י אלא לפת וזה נטל ידיו כמי שטעם דמי. והרמב"ן ז"ל כתב ירוש' דמסייע ליה דגרסי' בפ"ק דשבת גבי ולא לאכול איזהו התחלת אכילה רב אחא בר חנינא בשם רב משיטול ידיו רב אחא אמר לקדוש את אמרת ר' בא אמר לברכה את אמרת. רב נסב לידיו רמז חייא ברי' למזוגא בעי מיתן ליה א"ל כבר התחלנו בסעודה. והראב"ד ז"ל פי' דכיון דאין נטילה ידים אלא לפת וזה נטל ידיו כבר גלה בדעתו דפת חביבא ליה וקיימ"ל דחביב עדיף. והלכך לא יקדש על היין אבל מקדש הוא על הפת וכן פירשו הגאונים

השבת כולה. וכן עיקר וכן דעת הרשב"א ז"ל ואסיקנא דלמאן דאמר מבדיל והולך כל היום כולו דוקא הבדלה לבד אבל לא על האור וה"ה לבשמים דלא.

דף ק"ז ע"א

אֵייתִינִי לִי שִׁכְרָא אִמֵּר חֲמֵרָא מְדִינָא הוּא אֲבִדִּיל וְטַעִים מִיָּדִי וְדוּקָא לְהַבְדִּילָהּ הוּא דִּמְבַדִּילִין אַחֲמֵר מְדִינָה אֲבָל לְקַדוּשִׁי לֹא. דֹּאִין מְקַדְשִׁין אֵלָּא עַל יֵין הָרָאִי לְנֶסֶךְ ע"ג הַמִּזְבֵּחַ וְה"מ דֹּלָא קִבֵּעַ עֲלֵיהֶּוּ אֲבָל קִבֵּעַ עֲלֵיהֶּוּ לִית לֶן בֵּה. וְדוּקָא אִשְׁכְּרָא הוּא דִּמְבַרְכִּין כָּל דְּקִבֵּעַ לְעִילּוּי אֲבָל אִמֵּיָא לֵיכָא מֵאֵן דֹּאמֵר. וְהָא דֹּאמְרִי דֹּאִין מְקַדְשִׁין אֵלָּא עַל הֵיִין כְּתַבְתִּי בִּאֲרוּכָה בְּבֹא בְּתֵרָא פֶּרֶק הַמוֹכֵר פִּירוֹת בִּס"ד.

וְש"מ אֲסוּר לֹו לְאָדָם שִׁטְעוֹם כְּלוֹם קוֹדֵם שִׁיבְדִּיל כְּלוֹמֵר אֲסוּר כָּל דְּאִית לִי כּוֹס לְהַבְדִּיל אֲבָל אִי לִית לִי אִינוּ אֲסוּר וְכִדְאֲמֵר לְעִיל דָּאֵם אֵין לֹו אֵלָּא כּוֹס א' מְנִיחוּ לְאַחַר הַמִּזְוֵן וּמִשְׁלֵשֵׁן כּוֹלֵן עֲלֵיו וּמִדְקַתְנִי הַנִּכְנָס לְבֵיתוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת ש"מ דִּלָּו דוּקָא בְּיוֹשֵׁב וְאוֹכֵל מִבְּעוֹד יוֹם אֵלָּא אִפִּי לְהַתְחִיל שְׁפִיר דְּמִי. וְאִמֵּיָר דְּבֵת טוֹת מְנַהֵג חֲסִידוֹת נֶהֱג וְרָצָה לְהַחֲמִיר עַל עֲצָמוֹ. וְאֵייתִינָא לִיה שִׁכְרָא וְבֵת טוֹת. וּמִינָה שְׁמַעֲיָנָן דֹּאִין מְבַדִּילִין עַל הַפֶּת דְּדוּקָא קְדוֹשׁ אֲמָרוּ אֲבָל הַבְדֵּלָה לֹא אֲמָרוּ וְהָדִין נוֹתֵן דְּשֹׁאֵנִי קְדוֹשׁ דְּכִיּוֹן דֹּאִין קְדוֹשׁ אֵלָּא בְּמִקּוֹם סְעוּדָה שְׁפִיר דְּמִי לְקַדוּשִׁי אֲרִיפְתָּא אֲבָל הַבְדֵּלָה דֹּאִינָה מִתּוֹרַת סְעוּדָה לֹא. וְכֵן דַּעַת כָּל הַגְּאוּנִים ז"ל.

הַמְקַדֵּשׁ אִם טַעַם מֵלָא לוגְמִי יֵצָא וְאִם לֹא יֵצָא. וְא"ת וְהָא אֲמֵרִי בְּמִס' יוֹמָא כְּמָה יִשְׁתָּה וְיִהָא חֵיִיב ב"ש אֹמְרִים כְּדִי רִבִּיעִית וְבֵה"א מֵלָא לוגְמִי וּפִירְשׁוּ הַתָּם בְּגִמְרָא לֹא מֵלָא לוגְמִי מִמֶּשׁ אֵלָּא כָּל שְׁאֵלֹו יִסְלַק לְצַד אֶחָד יִרְאֶה מֵלָא לוגְמִי וְהוֹיֵנָן בֵּה אִי הִכִּי הוּא לִי מְקוּלִי ב"ש וּמַחֲמוּרִי ב"ה. אֵלְמָא שְׁמַעַת מִינָה דְּמַעֲיָקְרָא כִּי הוּי ס"ד דְּמֵלָא לוגְמִי מִמֶּשׁ קֹאמֵר הוּי לִי מַחֲמוּרִי ב"ש וּמְקוּלִי ב"ש וְהו"ל מֵלָא לוגְמִי יִתֵּר מְרִבִּיעִית וְא"כ הִכִּי בְּעֵינָן הִכָּא לְטַעֲמָה מֵלָא לוגְמִי וְהָא כּוֹלָה כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה לֹא הוּי אֵלָּא כְּדִי רִבִּיעִית לְפִי יֵשׁ לְפִרְשׁ דִּהְכָא נָמִי לֹא מֵלָא לוגְמִי מִמֶּשׁ אֵלָּא כָּל שְׁאֵלֹו מִסְלָקוּ לְצַד אֶחָד וְנִרְאָה כְּמֵלָא לוגְמִי. וְאִכְתִּי אִיכָא לְמִידֵק דְּתַנֵּן בְּמִס' כִּלִּים וְיֵשׁ שְׁאֲמָרוּ הַכֹּל לְפִי מָה שֶׁהוּא אָדָם הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה וְחַפְנִי הַקִּטְרֵת וְהַשּׁוֹתָה מֵלָא לוגְמִי בְּיוֹה"כ. וְכִיּוֹן דְּכָל אָדָם מִשְׁעָרִין כְּמֵלָא לוגְמִי אִפִּי תִימָא דְּמִסְלָקוּ לְצַד אֶחָד קֹאמֵר הָא אִיכָא אִינְשׁ דְּנִפִּישׁ לִי מְרִבִּיעִית וְהָדֵר קוֹשִׁיָן לְדוּכְתָּה.

אֵלָּא יֵשׁ לְפִרְשׁ דִּהְכָא לֹא כָּל אָדָם בְּשֵׁלֹו קֹאמֵר אֵלָּא מֵלָא לוגְמִי שֶׁל אָדָם בִּינּוּנִי וְלֹא דְּמִי לְיוֹה"כ דִּהְתָּם כִּהְנָאָה תִּלְיָא מִילְתָּא וְכָל אָדָם נֶהֱנָה בְּשִׁיעוּר שְׁלֹו. וְהָא דֹּאמְרִי מְקַדֵּשׁ לֹא דוּקָא אֵלָּא ה"ה לְכָל מְבָרֵךְ תִּדְעַ דְּבִרְיִית הִכִּי תִנְיָא וְטַעֲמִית יֵין בְּכָל שְׁהוּ ר' יְהוּדָה אֹמֵר מֵלָא לוגְמִי אֵלָּא דֹּאִיכָא בִּינְיָיְהוּ דְּקַדוֹשׁ מְקַדֵּשׁ גּוֹפִיָה בְּעִי לְמַטְעָם כְּדַעַת הַגְּאוּנִים ז"ל וּבִשְׁאֵר בְּרִכּוֹת אִפִּי יְנוּקָא נָמִי. מִיָּהוּ דוּקָא בְּטַעֲמִית יֵין שֶׁל בַּהֲמ"ז אוֹ שֶׁל שְׂאֵר בְּרִכּוֹת דְּדוּכְתָּה בְּעִי מֵלָא לוגְמִי אֲבָל בְּבִרְכּוֹת הַנֶּהֱנִין כָּל שְׁשׁוֹתָה וְנֶהֱנָה סְגִי דִּלָּא בְּעִי רִבִּיעִית אֵלָּא

לְבָרֵךְ עֲלֵיו לְאַחֲרָיו. וְהָרֵב ר' יִצְחָק בֶּן גִּיאַת ז"ל שְׁכַתֵּב בְּשֵׁם רַבִּינוּ סַעְדִּיָה גָאוֹן ז"ל שֶׁהַמְבָרֵךְ עַל הֵיִין אוֹ עַל הַמִּים צָרִיךְ לְטַעֲמוֹ מֵלָא לוגְמִי אִינוּ נִרְאָה כֵּן. וְכֵן דַּחָה הַרְמַב"ן ז"ל. זָכֵר לְדַבֵּר נִירוֹ לָכֵם נִיר וְאֵל תִּזְרְעוּ אֶל קוֹצִים. כְּלוֹמֵר כֶּשֶׁם דְּכִשְׂאָדָם מְנִיִּיר הַשְּׂדֵה אִינוּ זוֹרֵעַ אֶל קוֹצִים וְעוֹלָה יִפֶּה כֵּן כִּשְׂאוּכֵל מִעַט פּוֹתַח וּמִרְחִיב בְּנֵי מִיעֵיו וּמִקְבֵּל הַמֵּאכֵל שֶׁל סְעוּדָה לְאַחַר כֵּן בְּתִיאֲבוֹן.

דף ק"ח ע"א

הַשְּׁתָּא דֹּאֲתֵמֵר הִכִּי וְאֲתֵמֵר הִכִּי כּוֹלְהוּ בְּעוֹ הַסִּיב' וְאֵע"ג דְּבִדְרַבְנָן הִיא וְהוּא לֶן לְמִימֵר סְפִיקָא לְקוּלָא כִיּוֹן דֹּאֲפִשֵׁר בְּלֹא טוֹרַח וּבְלֹא הוֹצָאָה שְׁפִיר דְּמִי דְּמַהוּיֹת טוֹב אֶל תִּקְרִי רַע.

פֶּרֶקְדָן לֹא שְׁמִיָּה הַסִּיבָה. פִּי פֶּרֶקְדָן מִשְׁמַע פְּנִיו כְּלָפִי מַעֲלָה וְשׁוֹכֵב עַל אַחֲרָיו וְהֵיִינוּ הָא דִּהְכָא וְהֵיָּה דֹּאמְרִי בִּפ' הַסְפִּינָה בְּמַתִּי מְדַבֵּר דְּחִזְיָנָהוּ דִּגְנֵי אִפְרָקִיד וְהוּא עֵבֶר טִייעָא כִּי רִכִּיב אֲגַמְלָא וְנָקִיט רּוֹמַחָא בִּידֵיהּ תּוֹתִי כְּרַעֲיָהוּ וּפִירוּשׁוֹ פּוֹרִיָּה קִדֵּל. וּמִשְׁמַע נָמִי פְּנִיו כְּלָפִי מִטָּתוֹ וְהֵיִינוּ הֵיָּה דֹּאמְרִי אֲבִי לִיִּט מֵאֵן דִּגְנֵי אִפְרָקִיד שֶׁהוּא בֵּין פְּנִיו לְמַעֲלָה בֵּין פְּנִיו לְמַטָּה מִפְּנֵי שְׁמַתְחָמָם וְבֹא לִידֵי הַרְהוּר וּפִירוּשׁוֹ פּוֹרִיָּה קִיר. נָשִׁים חֲיִיבוֹת בִּארְבַּע כּוֹסוֹת שְׁאֵף הֵן הִיוּ בְּאוֹתוֹ הַנֶּס פִּי בְּנֵס הַגְּלוּת אוֹ בְּשִׁרְדָפֵן פֶּרַעַה עַל הַיָּם. וְיֵשׁ אֹמְרִים שֶׁהֵן הִיוּ עִיקַר הַנֶּס כְּדֹאמְרִי בֹאגֵד דְּבִשְׁכָּר נָשִׁים צְדָקָנוֹת שְׁבִאוֹתוֹ הָדוּר נִגְאָלוּ וְא"כ קִשְׁיָא מֵאִי אִף.

אַרְבַּע כּוֹסוֹת הִלְלוּ צָרִיךְ שִׁיָּהָ בֵּהן כְּדִי מְזִיגָת כּוֹס יִפֶּה. אִסְיָקְנָא דְּכּוֹס יִפֶּה הֵיִינוּ כְּדִי רִבִּיעִית וּבִפ' הַמוֹצֵא אֲמֵרִי אֲמֵי קִיר לִי כּוֹס יִפֶּה לְפִי שֶׁהוּא כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה הֵלֶכֶךְ בְּכָל חֵד וְחֵד בְּעִי שִׁיעוּר זֶה בֵּין שֶׁהוּא חִי בֵּין שֶׁהוּא מְזוּג אֵלָּא דְּחִי לֹא יֵצָא אֵלָּא יְדֵי חִירוֹת דֹּאִין דֶּרֶךְ שְׁתִּיָּה בְּכָךְ.

שְׁתָּאֵן כְּבַת אַחַת יְדֵי יֵין יֵצָא יְדֵי אַרְבַּע כּוֹסוֹת לֹא יֵצָא י"מ שְׁעִירָה כּוֹלֵן לְתוֹךְ כּוֹס אַחַת וְשְׁתָּאֵן. וְאִינוּ מַחֲוּר דְּפִשְׁטָא דְּכּוֹס אַחַד יֵשׁ כָּאֵן וְלֹא ד' כּוֹסוֹת. אֵלָּא ה"פ שְׁתָּאֵן כְּבַת אַחַת בּוֹזֵה אַחֵר זֶה בְּלֹא הַפְסֵק לֹא יֵצָא יְדֵי אַרְבַּע כּוֹסוֹת עַד שִׁיעֲשֵׂה כְּסִדֵּר וְיֹאמֵר אֲגִידָה וְסִדֵּר הַפְסֵת.

הַשְּׁקָה מֵהֵן לְבָנָיו וּלְבָנֵי בֵיתוֹ יֵצָא אִמֵּר רַב נַחֲמָן בֶּר יִצְחָק וְהוּא דְּשְׁתֵּי רוּבָא דְּכִסָּא וְא"ת הִכִּי דְּמִי אִי לְבָנָיו וּלְבָנֵי בֵיתוֹ קִטְנִים דִּלָּו בְּנֵי חִיּוּבָא פִּשִּׁיט' וְאִי דְּבָנֵי חִיּוּבָא כִיּוֹן דְּשְׁתֵּי אִיְהוּ רוּבָא דְּכִסָּא הִכִּי נִפְקִי אִיְהוּ וְהָא חֲיִיבִין נִינְהוּ בְּרוּבָא דְּכִסָּא כָּל חֵד וְחֵד בִּידִידִי. א"ל אִי בְּעִית אִימָא בְּנֵי חִיּוּבָא אִי בְּעִית אִימָא לֹא בְּנֵי חִיּוּבָא אִי בְּעִית אִימָא בְּנֵי חִיּוּבָא וּבְכּוֹס גְּדוֹל דֹּאִיכָא רוּבָא דְּרִבִּיעִית לְכָל חֵד וְחֵד וְהוּא דְּשְׁתֵּי רוּבָא דְּכִסָּא שֶׁל שִׁיעוּר בְּרַכָּה קֹאמֵר וְלֹא רוּבָא דְּכּוֹס זֶה. וְקַמ"ל דִּלָּא בְּעִי לְפָנֵי כָּל חֵד וְחֵד כּוֹס. וְאִי בְּעִית אִימָא דִּלָּו בְּנֵי חִיּוּבָא וְקַמ"ל דִּלָּא תִימָא ד' כּוֹסוֹת תִּקְיָנוּ כּוֹלִיָּה כִסָּא בְּעִי קַמ"ל דְּבִרְבוּב' סְגִי. הֵלֶכֶךְ אֵין דִּין ד' כּוֹסוֹת אֵלָּא כְּדִין מְקַדֵּשׁ בְּעֵלְמָא דְּסָגִי בְּמֵלָא לוגְמִי אֵלָּא הִכָּא רוּבָא דְּכִסָּא בְּעִי